

YEŞİL EKONOMİ VE TURİZM

Çisil ERKAN

Niğde Üniversitesi

cisilerkan@hotmail.com

Filiz TUTAR

Niğde Üniversitesi

Yrd. Doç.

flztutar@hotmail.com

Erdinç TUTAR

Niğde Üniversitesi

Prof.

tutar80@hotmail.com

Mehmet Vahit EREN

Şırnak Üniversitesi

Arş. Gör.

mvahiteren@sirnak.edu.tr

Özet

Turizm, birçok ülke için giderek artan miktarda önemli bir gelir, istihdam ve zenginlik kaynağı haline gelmiştir. Bacasız fabrika diye de adlandırılan turizm faaliyetleri; tarım ve sanayide yeterli kaynak ve gelişme olanağına sahip olmayan, fakat zengin bir turizm potansiyeline sahip bölgelerin, planlı ve etkin bir turizm uygulaması sonucunda turistik yönden kalkınmalarını ve dengeli bir şekilde gelişmelerini sağlayacaktır.

Dünyadaki tüm gelişmeler yaşamın devamlılığına bağlı olup, bu da doğal kaynakların sürekliliğini sağlamaktan geçer. Bu durum yeşil ekonomi kavramını ortaya çıkarmıştır. Yeşil ekonomi ile mevcut kaynakların etkin kullanımının yanı sıra kullanım sonrası ortaya çıkan tüm atıkların da etkin kullanımı yani pozitif dışsallıklar anlatılmak istenmektedir. Çalışmamızın amacı, yeşil ekonomi ve turizm ilişkisini inceleyerek, yeşil turizmin ülke ekonomisine nasıl bir katkı sağlayacağını ortaya koymaktır.

Anahtar Kelimeler: *Yeşil Ekonomi, Turizm ve Kalkınma*

Alan Tanımı: Sürdürülebilir Kalkınma

GREEN ECONOMY AND TOURISM

Abstract

For many countries, tourism is increasingly becoming a source of income, employment, and wealth. For districts that are lacking resources of agriculture and industry, and opportunities for improvement, tourism, which is known as smokeless industry, but districts having rich tourism potential, by planned and efficient activities, will allow those districts opportunities to get balanced development.

All improvements in the world are directly related to the permanence of life by ensuring sustainability of natural resources. The concept of green economy was derived as a result of that process. By green economy, not only effective use of existing resources but also waste management namely positive externality is provided. The purpose of our study is to analyze the relationship between the economy and tourism involvement and the effect and the contribution of green tourism to the Turkish economy.

Key Words: Green Economy, Tourism and Development

JEL Code: Q01

1.GİRİŞ

Küreselleşme adını verdiğimiz olguya bağlı olarak, öncelikle ulaşım ve bilişim alanlarındaki gelişmeler ve bireylerin harcanabilir gelirlerindeki artış, turizmi dünyanın en büyük sektörlerinden biri haline getirmiştir. Sektör bugün özellikle gelişmekte olan ülkelerde, istihdama, ihracata, yoksullukla mücadele gibi birçok hedeflere katkı yapmaktadır.

Turizmin dünya genelinde hızlı gelişimi, son yıllarda çevresel sorunları da beraberinde getirmiştir. Örneğin dünya ölçeğinde turizmin sera gazı salınımlarının yaklaşık %5'ini oluşturduğu, ancak olağan seyirde 2035'e kadar bu oranın %130

artacağı hesaplanmaktadır (UNWTO, Tourism and Millenium: Development Goals, 2010:18).

Bu oranlar turizmin zararlı etkilerinin gelecekte daha da fazla miktarda olacağını göstermektedir. Tüm bu gelişmeler ışığında artık tüm dünyada sürdürülebilir turizm (yeşil turizm) yaklaşımı benimsenmektedir.

Çalışmamızda öncelikle ekonomi-turizm işbirliğine değinilmiştir. Turizmin yeşillendirilmesiyle çözülecek sorunlar ve avantajlar hakkında bilgi verilmiştir. Tarafımızdan ilgili literatür taranarak yeşil turizm için SWOT analizi ile yeşil turizmin güçlü, zayıf yönleri ile fırsat ve tehditleri ortaya konulmuştur.

2.YEŞİL EKONOMİ KAVRAMININ ORTAYA ÇIKIŞ SÜRECİ

Günümüzde, Dünyadaki kaynakların yanlış kullanılması sonucunda ortaya çıkan küresel felaketler, doğal kaynakların sınırsız olmadığını insanlara göstermiştir. İnsanoğlunun bunun farkına varmasıyla artık ülkelerin tek amacı gelişmek ve kalkınmak olmakla kalmayıp, bu temel amaçlara ulaşabilmek ve sonuçları sürdürülebilir kılmak için doğal kaynak dengesini korumakta olmuştur. Kısaca çevreyle dost kalkınma ve gelişme politikaları oluşturulmalı ve uygulanmalı görüşü yaygınlaşmıştır. Dünyadaki tüm gelişmeler yaşamın devamlılığına bağlıdır ki bu da doğal kaynakların varlığıyla ve korunmasıyla mümkündür.

Günümüzde sürdürülebilirlik kavramının yeşil kavramıyla birlikte bir anlam oluşturduğu netleşmiş bir konudur. Sürdürülebilir kalkınma denilse bile, bunun arkasında mutlaka sürdürülebilir çevrenin, yani bir başka ifadeyle yeşil sürdürülebilirliğin olduğu yadsınmamalıdır. Sürdürülebilir kalkınma yapısında kalkınma ve çevre olguları birbirini tamamlayan ve birbirine gereksinim duyan kavramlar olarak yer alırlar. Fakat ilginç olan şudur ki, bu iki kavram maalesef birbiriyle sürekli çatışma halindedir. Kalkınmak için sürekli olarak kaynak tüketimine ve kaynak içinde çevrenin insanoğluna sunduğu faktörlere ihtiyaç vardır. Daha çok üretim, daha çok kaynak ve daha çok çevre tüketimi anlamına gelir. Ama esas sorun çevresel kaynakların kendilerini yenileme sürecinde ortaya çıkmaktadır. Çevre kendisini yenilemekte zorlanmakta ve bunu insanoğluna başka şekillerde ifade etmeye başlamaktadır. Ayrıca bir diğer sorun da üretim sürecinin ortaya çıkardığı atıkların ekosistem tarafından kabullenilmesinde ortaya çıkmakta ve bu sürecin sonucunda ortaya çıkan da çevre kirliliği olmaktadır. Hem çevrenin aşırı kullanımının ortaya çıkardığı yenilenememe sorunu, hem de üretim sonucunda çevreye salınan atıklar çevrenin dejenerasyonuna ve tahribatına sebep

olmaktadır. Bu sıkıntılar aslında ekonomik anlamda üretimin ortaya çıkardığı negatif dışsallıklardan başka bir şey değildir (Kuşat, 2013:4898).

Çevre her ne kadar yaşamımızı sürdürdüğümüz bir alan olarak ifade edilse de, aslında çok büyük bir ekosistemi anlatmaktadır. Bu ekosistem bize fiziksel ve biyolojik pek çok ihtiyacımızı karşılayacak fırsatlar sunmaktadır. İktisadi çevre de ekonomik üretim sürecine her türlü kaynağı sunan temel yapıyı oluşturmaktadır. Kısaca hammadde deposudur. Üretimin ana kaynağıdır. Kaynakların kıt olduğu mantalitesiyle yola çıkarsak, çevresel kaynakların da kıt olduğunu ve mümkün olduğunca etkin kullanılması gerektiği söyleyebilir. Özellikle sürdürülebilir bir kalkınma için bunun gerekli koşul olduğunu da belirtebilir (Kuşat, 2013:4899)

Yeşil ekonomi ve sürdürülebilir kalkınma kavramları birbirinin tamamlayıcılarıdır. 20-22 Haziran 2012 tarihlerinde Rio de Janeiro’da, “Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma (Rio+20) Konferansı” düzenlenmiştir. Konferansta sürdürülebilir kalkınma ve yoksulluğun ortadan kaldırılması için yeşil ekonomi, en önemli araçlardan biri olarak görülmüştür. Yoksulluğun ortadan kaldırılmasının yanı sıra istikrarlı ekonomik büyümenin sağlanması, sosyal içermenin güçlendirilmesi, insan refahının iyileştirilmesi, herkes için istihdam ve saygın iş fırsatları yaratılması ve dünyanın ekosistemlerinin sağlıklı işleyişinin devamlılığının sağlanmasına katkıda bulunacağı sonucuna varılmıştır (Kalkınma Bakanlığı, 2012:15).

3.YEŞİL EKONOMİ- TURİZM İLİŞKİSİ VE SÜRDÜRÜLEBİLİR TURİZM

Turizm, yerel halka ekonomik ve sosyal olarak fayda sağlama ve çevreyi koruma adına çok özel bir yere sahiptir. Turizm içerisinde ekonomik gelişim ve çevreyi koruma birbiri ile çelişen amaçlar olarak değerlendirilmemelidir. Yeşil ekonomi ve turizm ilişkisi sonucunda bu iki olgu birbirini daha da güçlendirecek ve sürdürülebilir turizm kavramı ortaya çıkacaktır.

Turizmin gelişmesi doğal kaynakların varlığına ve çevresel dokunun insanların ilgisini çekmesine bağlı olduğundan bu kaynakların korunması ve çevresel dokunun zarar görmemesi turizmin sürdürülebilirliği açısından birincil önem teşkil etmektedir. Sürdürülebilir turizm, turistlerin ve ev sahibi bölgelerin ihtiyaçlarını karşılarken aynı zamanda geleceğe yönelik fırsatları koruyan ve geliştiren turizm yaklaşımıdır (Mercan ve Özkök, 2013:415). Bu tanımda

bahsedilen geleceğe yönelik fırsatları korumak ve geliştirmek ise yeşil ekonomi ile mümkün olabilecektir. Politika ve eylemler turizm sektörünün faydalarını artırır ve maliyetini azaltır bir biçimde şekillendirildiğinde sürdürülebilir turizm sağlanmış olacaktır.

Sürdürülebilir turizmin oniki temel hedefi vardır; ekonomik süreklilik, yerel refah, istihdam kalitesi, sosyal eşitlik, ziyaretçi memnuniyeti, yerel kontrol, toplumsal refah, kültürel zenginlik, fiziki bütünlük, biyolojik çeşitlilik, kaynak verimliliği ve çevresel saflıktır (TÜSİAD, 2012:20). Yeşil ekonominin hedeflerini en basit haliyle sıraladığımızda ise, sera gazı emisyonlarının kontrolü, enerji ve kaynak verimliliğinin artması, biyolojik çeşitliliği ve ekosistem hizmetlerinin korunması, istihdamın ve gelirin artması, su tüketimi ve atık yönetimin kontrolü, iklim değişikliğinin kontrolü olarak sıralayabiliriz.

Sürdürülebilir turizm ve yeşil ekonomi sadece doğal kaynaklarla ilgili politikalar ve uygulamalar değil, ayrıca turist beklentileri üzerinde de durmaktadır. Son dönemde turistlerin, turistik bölgelerin kalitesi ile ilgili işletmelerden “temiz plaj ve suya erişim”, “ tesis ve çevresinde atık olmaması” gibi taleplerinin baskın olduğu görülmektedir. 2000’li yılların başından bu yana giderek artan “yeşil tüketici hareketi” ne paralel olarak gelişen bu davranışlar turistlerin doğa ve çevre bilincinin oluştuğuna ve iklim değişikliği hususundaki hassasiyetlerinin arttığına işaret etmektedir (TÜSİAD, 2012:27).

4. TURİZMİN YEŞİLLEŞTİRİLMESİYLE ÇÖZÜLECEK SORUNLAR VE AVANTAJLAR

Son yıllarda turizm sektörü sürdürülebilirlik konusunda önemli sorunlar ile karşı karşıya kalmaktadır. Turizm sektörünün yeşillendirilmesi ile çözülmesi gereken sorunlar şunlardır (UNEP, 2012:3);

- **Enerji ve sera gazı (GHG) emisyonları;** turizm, küresel ölçekte sera gazı emisyonlarının artışında etkili olmaktadır. Seyahat, ulaşım, konaklama ve turizm ile ilgili yapılan tüm faaliyetler, fosil yakıtlara bağımlılık, sera gazı emisyonları ve iklim değişikliği için önemli etkiler ortaya çıkarmaktadır. Isıtma, soğutma ve aydınlatma için kullanılan enerji kaynaklarının ürettiği gazlarda sera gazı emisyonuna yol açmaktadır. Bu nedenle yenilenebilir enerji yatırımlarının desteklenmesi önemlidir.

- **Su tüketimi**, su kaynakları üzerindeki baskılar turistik faaliyetlerin yoğunluğuna göre artıp azalmakla birlikte, iklim değişikliği sonucu tükenmekte olan bu kaynakların daha da hızlı tükeneceği göz önünde bulundurularak bu konuda gerekli önlemler alınmalıdır. Türkiye’de bir kişi günde ortalama 217 litre su tüketirken, lüks bir otelde bir kişi tek gecede (atık su dahil) 750-1000 litre arasında su tüketebilmektedir (TÜSİAD, 2012:29). UNEP (United Nations Environment Programme) 2003 yılında yaptığı araştırmada ABD’de turizm sektörü ve rekreasyon için tahmini su tüketimini 946 milyon m³ olarak belirlemiştir. Bunun %60’ı konaklama (peyzaj, çamaşırhane faaliyetleri vb.) ile bağlantılı olup, %13’ü ise gıdaya harcanmıştır. Deniz suyunun arıtılarak kullanılması, işletme sahiplerinin ve turistlerin bu konuda bilinçlendirilmesi ve tasarruf yapan tesislerin desteklenmesi önemlidir.
- **Atık yönetimi**, turizm faaliyetlerinin yoğun olduğu bölgelerde, sıvı ve katı atıklar, yeterli kanalizasyon ve arıtma tesisleri yoksa atıkları denize boşaltmakta, denizlerin temizliğini ve deniz hayvanlarının yaşamlarını tehdit etmektedir. Yerel yönetimler, işletmeciler ve ziyaretçiler arasında çevre ve atık bilincinin geliştirilmesi ve atıkların minimum zararlar imhasına yönelik düzenlemeler ve altyapının yapılması önemlidir (TÜSİAD, 2012:32). UNEP 2003 yılında yaptığı araştırmada, Avrupa’da her turistin bir günde kişi başına 1 kg, Amerika’da ise 2 kg katı atık ürettiğini ortaya koymuştur.
- **Biyolojik çeşitliliğin kaybı**, büyük ölçekli turizmin mercan kayalıkları, kıyı sulak alanlar, yağmur ormanları, dağlık alanlar gibi biyolojik çeşitlilik üzerinde olumsuz etkileri olmuştur.
- **Kültürel mirasın etkin yönetimi**, turistlerin özgün kültürlerle olan ilgileri, geleneklerin ticarileştirilmesi gibi ciddi sorunlar ortaya çıkarabilir.

Turizm sektörünün yeşillendirilmesi sonucunda ortaya çıkan avantajlar ise aşağıda sıralanmıştır (UNEP, 2012:39).

Turizm Sektöründeki Harcamalar; turizm önemli yatırımları teşvik eder. Yeşil bir turizm için, yapılan yatırım ve harcamalarda önemli artışlar meydana gelecektir. Özellikle gelişmekte olan ülkelerde yeşil ve sürdürülebilir bir turizm için yetersiz olan altyapıyı geliştirmek ve yeni enerji kaynaklarına alanlar oluşturmak adına büyük miktarda harcamalar yapılacaktır ve bu sektörün büyümesine ve gelişmesine neden olacaktır.

İstihdama Katkıları; seyahat ve turizm hizmet sektörü olduğundan dolayı insan kaynaklarından yoğun bir şekilde yararlanmaktadır. Dünyanın en hızlı iş yaratıcılarından olan turizm sektörü, gençler, kadınlar ve göçmen işçiler için büyük ölçüde istihdam yaratmaktadır. Seyahat ve turizm ekonomisi hem doğrudan hem de dolaylı olarak, 230 milyondan fazla istihdam sağlayarak, küresel işgücünün yaklaşık %8'ini temsil etmektedir.

Turizmin yeşilleştirilmesi, gelişmekte olan ülkelerde, özellikle nüfusun yoksul kesimi için iş fırsatları yaratabilir. Yenilenebilir enerji yatırımları, su ve atık hizmetleri için yapılacak yatırımlar turizmde ek istihdam meydana getirecektir.

Nikaragua'da sürdürülebilir turizm amacıyla turizmin yeşillendirilmesi sonucunda, yerel istihdam yaratılmasının yanı sıra, bu sektörde çalışanların maaşları iki katına çıkmıştır.

Yerel Ekonominin Gelişmesi ve Fakirleşmenin Azaltılmasına Katkısı; turizm, yerel ekonominin gelişmesi için önemli ve etkili bir araçtır. Turizm gelirleri büyüdükçe yoksulluk önemli ölçüde azaltılabilir.

Çevreye Faydaları; turizmin yeşillendirilmesinde kamu ve özel sektör yatırımları çok önemlidir. Turizme yapılan bu yatırımların altyapı (yollar, havaalanları, ulusal parklar vb.), çevre koruma (doğal güzellikler, plajlar, dağlar, nehirler, biyolojik çeşitliliğin korunması, endemik türler vb.), eğitim (yeşillendirme becerisi de olmak üzere çeşitli işgücü becerileri için eğitim, vb.), kapasite geliştirme ve teknolojik gelişmeler (temiz üretim, sürdürülebilir yönetim vb.) gibi çevreye katkıları olmaktadır.

5. YEŞİL TURİZMİN SWOT ANALİZİ

Çalışmamızın bu bölümünde, turizmin yeşilleştirilmesine yapılacak yatırımların güçlü ve zayıf yanları ile fırsat ve tehditlerini değerlendirmek için Tablo-1'de SWOT analizi yapılmıştır. Bu kapsamda, yeşil ekonomi, yeşil turizm ve sürdürülebilir turizm hakkındaki internet siteleri, kitaplar, dergiler, makaleler ve raporlar incelenmiştir.

Tablo-1 :Yeşil Turizmin SWOT Analizi	
Güçlü Yanlar;	Zayıf Yanlar;
-Yeşil turizm, dünya ekonomisinin	-Yeşil turizm ile ilgili bilimsel

gelişmesi için önemli bir potansiyeldir. -Yeşil turizm ile yeni iş alanları yaratılacak, istihdama büyük katkısı olacaktır. -Yeşil turizm uygulandığı bölgelerde gelir kaynakları yaratarak ekonomik fayda sağlar, yaşam kalitesini yükseltir. -Yeşil turizm, sürdürülebilir turizm anlayışına hizmet etmektedir. -Yeşil turizm, doğal ve kültürel mirasın korunmasını ve dünya biyoçeşitliliğinin sürdürülmesini sağlar. -Yeşil turizm,turizmin ekonomi, çevre ve sosyal yaşama olumsuz etkilerini en aza indirger. -Turizm işletmelerinden ve ziyaretçilerden kaynaklanan hava, su kara kirliliğini ve atık üretimini asgari düzeye indirir. -Ziyaretçiler ve işletme sahiplerinin su kullanımı konusunda bilinçlenmesiyle verimli kaynak kullanımı gerçekleşecektir. -Taşımacı firmaların yeşil turizm konusunda bilinçlenmesiyle ulaşımdan kaynaklı emisyon salınımının iklim değişikliği üzerindeki etkisini azaltır. -Atık toplama ve imhası için gerekli sistemlerin kurulmasıyla deniz	toplantıların eksikliği söz konusudur. -Yeşil turizmin geliştirilmesi konusunda bilgiyi toplama ve yaymada yaşanan zorluklar bulunmaktadır. -Yeşil turizm alanındaki akademik çalışmalar yetersizdir. - Yeşil turizmin uygulanabilmesi için yüksek maliyetli yatırımlar gerekli olduğundan devlet desteğine ihtiyaç duyulmaktadır. -Bu konuda nitelikli işgücüne erişim sınırlı olmaktadır. -İşletmelerin kaliteden ve çevreye duyarlılıktan çok ticari kaygılar gütmesi. -Yeşil turizm için yapılacak yatırımlar, turistik ürünler, konaklama, ulaşım, ve enerji kaynaklarında pahalılaşmaya neden olacaktır.

kirliliğinin önüne geçilir ve deniz canlılarının hayatı tehdit altında olmaktan çıkar.	
Fırsatlar;	Tehditler;
-İnsanların doğa ve çevre bilinci artmış iklim değişikliği konularında daha duyarlı olmuşlardır. -Turistlere sorumlu turizm seçenekleri sunulması yeşil turizme olan ilgiyi arttırmaktadır. -Yenilenebilir enerji kullanan ve enerji tasarrufu yapan turizm tesislerinin çeşitli ödüller ile desteklenmesi işletmecileri bu konuya teşvik etmektedir (Özçoban, 2012:63). -Yeni kurulan tesisler gerekli altyapı çalışmalarını kurulum aşamasında yaptıklarından kaynak kullanımını ve tasarruf açısından verimlilik azami noktadadır. -Yeşil turizm, sektörde eşit koşullar altında rekabetçilik olduğunda kalitenin artmasına neden olur.	-Turizm sektörünün bölünmüş yapısı yapılacak yatırımlara engel oluşturmaktadır. -Kayıtdışı istihdam ve haksız rekabet gibi durumlar ortaya çıkabilmektedir. -Yeşil turizme geçiş özellikle küçük ve orta ölçekli işletmeler için ciddi maliyetler yaratacak ve ekonomik sürdürülebilirliklerini tehdit edecektir (TÜSİAD, 2012:60). -İnsanların doğal kaynakları yoğun bir şekilde tahrip etmeleri.

6.SONUÇ

Turizm, içerisinde iki faktörü barındırır. Hareket-geri dönüş; bu iki unsuru açtığımızda gidilecek, yani basit olarak konaklanacak, yenecek-içilecek, eğlenilecek ve tarihi, doğal vs. yerler görülecek ve (ulaştırma sektöründen yararlanılarak) sonunda geri dönülecektir.

Günümüzde dünyada insanlar daha çok turistik faaliyetlerde bulunmak için adeta yarışıyorlar. Turizm rakamlarına bakıldığında bunu açıkça görebiliyoruz.

Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler 1990’lardan bu yana “sürdürülebilir kalkınma”, “yeşil ekonomi”, “çevre ekonomisi” gibi kavramlarla ilgilenmeye başlamışlardır. Yani doğaya zarar vermeden gelecek nesillere temiz bir çevre bırakarak ekonomik kalkınmanın gerçekleşmesi için çalışmaktadırlar. Bu bağlamda hizmetler sektörü içerisinde öncelikle iletişim, bilgi ve turizm sektörü dünyada yıldızı parlayan konumdadır.

Turizm sektörünün olağan üstü gelişmesi bugün, artık çevreye duyarlı yani sürdürülebilir turizm veya yeşil turizm olgularını gündeme getirmiştir. Turizmin yeşilleştirilmesine yapılacak yatırımların gelecekte başta çevreye ve ekonomiye pozitif yönde katkıda bulunacağı tahmin edilmektedir.

Çalışmamızda, istihdama katkısı, uygulandığı bölgelerde gelir yaratması ve yaşam kalitesini yükseltmesi, doğal ve kültürel mirasın korunması, biyoçeşitliliğin sürdürülmesi, atık toplama ve imhası için gerekli sistemlerin kurulması ile her türlü çevre kirliliğinin önüne geçilmesi ve verimli kaynak kullanımı yeşil turizmin güçlü yönleri iken, yüksek maliyetli yatırımlar, nitelikli iş gücünün sınırlı olması, ticari kaygılar, akademik çalışma yetersizliği, bilgi toplama ve yaymada yaşanan zorluklar ve yeşil turizm için yapılacak yatırımlar, turistik ürünler, konaklama, ulaşım ve enerji kaynaklarında pahalılaşıma zayıf yönleri olmaktadır. İnsanların doğa ve çevre bilinci artmış ve duyarlı olmaları, sektörde eşit koşullar altında rekabetçilik olduğunda kalitenin artması, yeni kurulacak tesisler gerekli altyapı çalışmalarını kurulum aşamasında yaptıklarında kaynak kullanımı ve verimlilik açısından pozitif katkı olması ve turistlere sorumlu turizm seçenekleri sunulması gibi faktörler yeşil turizmin fırsatları olurken, kayıt dışı istihdam ve haksız rekabet, KOBİ’ler için ciddi maliyet yaratması ve sürdürülebilirliklerini tehdit etmesi, insanların doğal kaynakları yoğun bir şekilde tahrip etmesi ve turizm sektörünün bölünmüş yapısı yapılacak olan yatırımlara engel olması da yeşil turizmin tehditlerini oluşturmaktadır.

KAYNAKLAR

Batı Akdeniz Kalkınma Ajansı, *Ekoturizm Sektör Raporu*, BAKA, Eylül 2012, ss.6-7.

Kalkınma Bakanlığı (2012), *Türkiye’de Sürdürülebilir Kalkınma Ve Yeşil Ekonomi Alanında En İyi Uygulamalar Başvuru Ve Seçim Süreci*,

http://www.un.org.tr/Rio20_En_ iyi_uygulamalar_basvuru_rehberi.pdf, [İndirme Tarihi:07.07.2013]

Kuşat, Nurdan, “ *Yeşil Sürdürülebilirlik İçin Yeşil Ekonomi: Avantaj Ve Dezavantajları - Türkiye İncelemesi*”, Journal of Yaşar University 29:8, 2013, ss. 4896-4916.

Mercan, Ş. Okan ve Özkök, Ferah, “*Sürdürülebilir Turizmde Yerel Yönetimlerin Önemi: Bozcaada Örneği*”, Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi 5:1, 2013, ss.409-418.

Özçoban, Ertan, “Yeşil Yıldız”, Ankara: Orion Kitabevi, 2012.

TÜSİAD (2012), *Sürdürülebilir Turizm*,
http://www.tusiad.org.tr/_rsc/shared/file/SurdurulebilirTurizm-rapor.pdf,
[İndirme Tarihi: 10.05.2013]

UNEP (2012), *Tourism in the Green Economy Background Report*,
http://www.unep.org/greeneconomy/Portals/88/documents/ger/ger_final_dec_2011/Tourism%20in%20the%20green_economy%20unwto_unep.pdf, [İndirme Tarihi: 01.08.2013]

UNWTO (2012), *Tourism and Millenium Development Goals*,
<http://www.unwto.org/tourism&mdgseazine> ,[İndirme Tarihi: 10.08.2013].